

Opiskeluhuoltosuunnitelma

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
1.1	Oppimista ja hyvinvointia edistävä oppilaitos	1
1.2	Opiskeluhuollon toimijat.....	2
1.3	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ja opiskeluhoitosuunnitelmat	4
2	ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	6
3	OPPIMISYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI	7
3.1	Yhteisöllisen opiskeluhuollon sisällöt ja painopisteet.....	7
3.2	Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset.....	9
3.3	Opiskeluhoultoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	9
3.4	Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen.....	10
4	TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI (YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO).....	14
4.1	Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoaltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)	15
4.1.2	Opiskeluterveydenhuolto	15
4.1.3	Kuraattori- ja psykologipalvelut	15
4.2	Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumusten hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	18
4.3	Opiskeluhoultokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoultorekisterille.....	19
4.4	Yhteistyö opiskeluhoaltopalvelujen kanssa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadinnassa.....	19
4.5	Terveystarkastusten ja muun opiskeluterveydenhuollon toteuttamisessa tarvittava yhteistyö...	19
4.6	Opiskelijoiden terveydentilan tai toimintakyvyn edistäminen terveydenhuoltopalveluissa.....	20
4.7	Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoaltopalveluihin kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	20
4.8	Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevien säädösten noudattaminen	21
4.9	Yksilökohtaisen opiskeluhuollon yhteistyön ja tietojen luovutuksen periaatteet koulutuksen siirtymävaiheissa	21

5	YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA SEKÄ MUIDEN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	22
5.1	Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa	22
5.2	Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	23
5.3	Yhteistyö yhteisten tutkinnon osien ja työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämisen opetuksen sekä ammattillisten tutkinnon osien opetuksen välillä.....	23
5.4	Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö erityisen tuen tukitoimien yhteydessä ja jatko- opintojen suunnittelussa	24
6	SUUNNITELMA OPISKELIJAN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA	25
6.1	Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	25
6.2	Kriisisuunnitelma	28
7	OPISKELUHUOLTOA OHJAAVAT LAIT, OHJEET JA SUUNNITELMAT	28
7.1	Lainsäädäntö ja muut normit	28
7.2	Kansalliset ohjeet	28
7.3	Suomen Nuoriso-opiston ohjeet ja yhdyspinnat muihin suunnitelmiin	29
	LIITTEET	30

1 Johdanto

1.1 Oppimista ja hyvinvointia edistävä oppilaitos

Suomen Nuoriso-opiston toimintaa ohjaavat oppilaitoksen arvot. Oppilaitoksen arvot toimivat kaikkien opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin edistämisen perustana.

Yhteisöllisyys

Rikastamme ja tuemme toistemme työtä. Opiskelijat ja asiakkaat ovat toimintamme keskiössä. Yhteisenä tavoitteenamme on saada opiskelijamme ja henkilökuntamme yltämään omaan parhaaseensa ja saada kokemaan itsensä osaamisalallaan vahvoiksi. Kantavia teemoja meille ovat avoimuus, luottamus, osallisuus, sitoutuminen, motivaatio, läheisyys ja armollisuus. Yhdessä toimiminen on meille ensiarvoisen tärkeää. Me olemme opiskelijalle toinen perhe ja koti. Me olemme Paukkula.

Osallisuus

Meille on tärkeää, että jokainen on tietoinen siitä, kuinka merkityksellinen osa opiston kokonaisuutta hän on, ja että tulee kuulluksi itsenään, sekä vaikuttaa työelämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin.

Yhdenvertaisuus

Kaikki erilaisia, kaikki yhdenvertaisia. Toimimme yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti, emme hyväksy syrjintää missään muodossa. Uskomme yhtäläisiin mahdollisuuksiin.

Suomen Nuoriso-opiston toiminnassa käytetään myös turvallisemman tilan periaatteita, joilla mahdollistetaan kaikille turvallinen oppimis- ja asuntolaympäristö.

Suomen Nuoriso-opistossa opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja opiskeluhuollon toimijoiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Koulutusta alle 18-vuotiaalle opiskelijalle suunnitellussa on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Oppilaitoksen johdolla ja oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja oppimisympäristöjen turvallisuudesta.

1.2 Opiskeluhuollon toimijat

Alaikäisten opiskelijoiden huoltajat

- on ensisijaisesti vastuussa nuoren kasvatuksesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista
- sitoutuu nuoren opiskelun tukemiseen
- tekee yhteistyötä oppilaitoksen kanssa niin, että yhteisvastuullisen kasvatuksen avulla edistetään lapsen ja nuoren oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- ilmoittaa nuorta koskevista poissaoloista vastuuopettajalle
- huolehtii siitä, että opiskelija suorittaa oppivelvollisuuttaan lain mukaisesti

Huoltajien edustaja osallistuu yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimintaan.

Vararehtori

- kokoaa YHR:n oppilaitoksen edustajista ja yhteistyötahoista ja valitsee opiskelijoiden sekä huoltajien edustajat
- tiedottaa opiskelijahuollon asioista ja vastaa omalta osaltaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin toimintaohjelman toteuttamisesta oppilaitoksessa
- toimii Suomen Nuoriso-opiston edustajana Mikkelin kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmässä
- vastaa ammatillisen koulutuksen opiskeluhuollon koordinoinnista ja tiedottamisesta oppilaitoksessa
- vastaa opiskeluhuoltosuunnitelman ja sen liitteiden ajantasaisuudesta IMS:ssä.
- seuraa huolen heräämisen toimintamallin toteutumista ja opiskeluhuollon suostumusten ja kertomusten arkistointia
- seuraa suunnitelman opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä toteutumisesta oppilaitoksessa
- seuraa päihteiden vastaisen toimintamallin toteuttamisesta oppilaitoksessa
- osallistuu tarvittaessa monialaiseen asiantuntijaryhmään
- ilmoittaa opiskelijamäärät hyvinvointialueen ohjeiden mukaisesti

Rehtori

- toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän (YHR) puheenjohtajana
- kutsuu koolle YHR kokoukset
- toimii Suomen Nuoriso-opiston varaedustajana Mikkelin kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmässä

Vastuuopettaja

- seuraa oman opiskelijaryhmänsä poissaoloja
- tekee tiivistä yhteistyötä alaikäisen opiskelija huoltajien ja opiskeluhuollon edustajien kanssa

- toimii huolen herääminen toimintamallin mukaisesti ja kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän sekä pyytää suostumuksen opiskelijalta tai huoltajalta
- vastaa opiskeluhuoltokertomuksista ja niiden arkistoinnista omien opiskelijoidensa osalta
- toimii päihteiden vastaisen toimintamallin mukaisesti (toimintamalli akuuttitilanteeseen)
- toteuttaa suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- kirjaa opiskelijan opintoihin liittyvät asiat HOKSiin ja opistovuoden osalta HOPSiin

Opintojakson ja YTO osa-alueen opettaja

- kirjaa opiskelijoiden poissaolot Wilmaan
- keskustelee opiskelijan ja vastuuopettajan kanssa, jos opiskelijan opinnot eivät etene opintojakson osalta tai opiskelijalla ilmenee muita haasteita
- Ilmoittaa havaituista väkivalta, kiusaamis- ja häirintätapauksista sekä päihitymistapauksista rehtorille
- toteuttaa suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Erityisopettaja

- toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä
- tekee tiivistä yhteistyötä vastuuopettajan, opintojakson opettajan ja opiskeluhuollon edustajien kanssa
- ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palvelujen piiriin
- osallistuu tarvittaessa monialaisiin asiantuntijaryhmiin
- toteuttaa suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opinto-ohjaaja

- toimii opiskeluhuoltoryhmän/yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä
- toimii yhteistyössä opettajien kanssa opiskelijoiden opintojen ja hyvinvoinnin tukemiseksi
- osallistuu tarvittaessa monialaisiin asiantuntijaryhmiin
- toteuttaa suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Asuntolaohjaaja

- raportoi sähköpostitse asuntolan tapahtumista päivittäin rehtoria ja vararehtoria
- tukee opiskelijoiden oppilaitokseen kiinnittymistä, hyvinvointia ja turvallisuutta asuntolan iltatoiminnassa
- toimii tiiviissä yhteistyössä opetushenkilöstön ja yhteisöohjaajan kanssa
- toimii päihteiden vastaisen toimintamallin mukaisesti (toimintamalli akuuttitilanteeseen)
- toteuttaa suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Yhteisöohjaaja

- ryhmyttää opiskelijaryhmiä säännöllisesti
- tekee tiivistä yhteistyötä opetushenkilöstön ja asuntolaohjaajan kanssa
- ilmoittaa havaitsemistaan haasteista opiskelijoiden keskuudessa vararehtorille

1.3 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ja opiskeluhoitosuunnitelmat

Jokaisella hyvinvointialueella ja kunnalla on velvollisuus laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kunnat voivat laatia suunnitelman myös yhdessä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain 12 §:ssä. Sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä ja
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta
- Hyvinvointialueen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee lisäksi sisältää tiedot:
- lastensuojelun tarpeesta
- lastensuojeluun varattavista voimavaroista ja
- lastensuojelun palvelujärjestelmästä.

Hyvinvointialueella on velvollisuus laatia myös alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma, joka perustuu hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin ja sen tulee sisältää:

1. opiskeluhooltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;
2. suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi;
3. hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhooltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;
4. suunnitelma opiskeluhooltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;
5. toimenpiteet alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Lisäksi jokaisella koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia opiskeluhooltosuunnitelma kuhunkin koulutusmuotoon Opetushallituksen määräysten mukaisesti.

Opiskeluhooltosuunnitelma sisältää opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennettuja tietoja. Suunnitelmassa tulee kuvata, miten suunnitelman toteutumista kouluissa/oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen ja koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmien valmistelussa.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot:

- 1) arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista;
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §:n mukaisesti.

Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten henkilöstön, opiskeluhuoltopalvelujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelman päivittämisestä vastaa ammatillisen koulutuksen vastuuhenkilö, vararehtori. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä.

2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjassa.

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat opiskeluhuoltopalveluiden resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi yksiköiden määrä ja opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaikeiden oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arvioissa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetus- ja ohjaushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet. Arvio opiskeluhuoltopalveluiden kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista löytyy oheisesta linkistä ([Arvio opiskeluhuoltopalveluista](#)).

Suomen Nuoriso-opistossa järjestetään ammatillista koulutusta kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnossa kahdella osaamisalalla: nuoriso- ja yhteisöohjauksen ja varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisaloilla sekä Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutusta. Suomen Nuoriso-opistossa opiskelee 155 ammatillisen koulutuksen opiskelijaa ja Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksessa 10 opiskelijaa (lukuvuosi 2023-2024). Opiskeluhuollon kokonaistarve määritellään vuosittain yhteistyössä Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioinnilla varmistetaan kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä opiskeluterveydenhuollon yhdenvertainen saatavuus kaikille opiskelijoille.

Opiskeluhuollon toimijoiden kokemusten mukaan nuoren tai aikuisen haasteina opiskeluissa näyttäytyy:

- elämänhallinnan haasteet
- itsenäisen ja vastuuta ottavan opiskelutavan oppiminen

- osalla heikot oppimisen taidot peruskoulusta toiselle asteelle siirtyessä
- oppimisvaikeudet
- itsenäistymiseen ja opiskelujaksamiseen liittyvät haasteet
- lastensuojelulliset asiat

Oppilaitoskohtaisen kouluterveyskyselyn mukaan opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet ilmenevät pääasiassa koettuun terveyteen, mielenterveyteen, koulu-uupumukseen, ruokailutottumuksiin ja vaikeuksiin koulunkäynnissä ja opiskelussa.

Näitä asioita työstetään opiskelijoiden kanssa opiskeluhuollon tunneilla ja vastuupettajan tunneilla osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa sekä erikseen järjestettävissä teemapäivissä. Terveystenhoitaja ja kuraattori käsittelevät asioita kohdennetusti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa yksittäisen opiskelijan tarpeiden mukaisesti.

Suomen Nuoriso-opistossa on käytössä myös huolen heräämisen toimintamalli, joka omalta osaltaan ohjaa opiskeluhuollon kokonaistarvetta vuosittain.

3 Oppimisyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

3.1 Yhteisöllisen opiskeluhuollon sisällöt ja painopisteet

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteena on hyvinvoiva opiskeluyhteisö, jossa opiskelija tuntee kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja kokee tulevansa kuulluksi. Jokainen oppilaitoksen henkilökunnasta omalla toiminnallaan edistää, tukee ja ohjaa opiskelijaa.

Suomen Nuoriso-opistossa painopisteinä toimivat yhteisöllisyyden vahvistaminen, säännöllinen ryhmäyttäminen, opiskelijan sosiaalisten suhteiden, mielenterveyden ja itsenäisen toimijuuden edistäminen ja arvostava kohtaaminen.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopisteitä toteutetaan seuraavasti:

1. Opintojen alussa opintonsa aloittavat ryhmät osallistuvat yön yli leirillä toteutettuun tutustumisleiriin. Tutustumisleirin tavoitteena on ryhmäytymisen käynnistyminen ja tutustuminen opiskelutovereihin.
2. Yhteisöohjaaja ryhmäyttää lukuvuoden aikana kaikkia ryhmiä säännöllisesti noin kahdeksan viikon välein ja järjestää erilaisia opiskelijatapahtumia ympäri lukuvuoden.

Ryhmäyttämistä toteutetaan myös aina kun ryhmään tulee uusi opiskelija. Ryhmäyttäminen on sijoitettu jokaisen ryhmän lukujärjestykseen ohjaajan tunnit -nimellä. Yhden kerran kesto on kolme oppituntia.

3. Vastuuopettajan tunneilla ryhmä vastuuopettaja järjestää omalle ryhmälleen yhteisöllistä toimintaa. Toiminnan tavoitteena on ajankohtaisten asioiden käsittely opintoihin ja opiskeluhuollon teemoihin liittyen sekä ryhmäytyminen.
4. Opiskeluhuollon tunneilla opiskeluhuollon edustaja keskustelee opiskelijaryhmän kanssa vuosittain sovittavista teemoista, jotka nousevat esiin kouluterveyskyselyistä, henkilöstön ja opiskeluhuollon huomioista ja opiskelijaryhmien omista tarpeista.
5. Suomen Nuoriso-opistossa kokoontuu säännöllisesti Paukkula palautefoorumi (PaFo), joka on henkilökunnan edustajista ja opiskelijakunnan hallituksesta muodostettu osallisuuden ja opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen tähtäävä palaute-, keskustelu- ja kehittämisfoorumi, joka toimii vuorovaikutteisesti keskustellen. PaFo:ssa opiskelijat antavat palautetta ja kehittämis ehdotuksia opiskeluolosuhteiden parantamisesta henkilökunnan edustajille, ja henkilökunnan edustajat puolestaan antavat palautetta ja kehittämis ehdotuksia opiskelijoille yhteisöllisen, hyvinvoivan opiskeluyhteisön kehittämisestä. PaFo:n vuorovaikutuksen ja viestinnän perusteella parannetaan opiston toimintaa ja opiskelijaviihtyvyyttä.
6. Opiskelijat osallistuvat alueellisiin, oppilaitosten yhteisiin tapahtumiin, esimerkiksi liikuntatapahtumiin ja -turnauksiin, sekä opiskelija-asuntolakeskeisesti järjestettävään iltaharrastetoimintaan.
7. Opiskeluympäristön viihtyisyys ja turvallisuus sekä olemassa olevien sääntöjen ja toimintamallien noudattaminen luovat omalta osaltaan hyvinvointia.
8. Koko opiston henkilökunta näkyy ja on helposti saatavilla opiskelijan arjessa.
9. Aktiivinen opiskelijakunta- ja opiskelijatutortoiminta ovat tärkeitä voimavaroja yhteisöllisyyden kannalta. Opiskelijakunta edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja toimii opiskelijoiden edunvalvojana sekä vaikuttamiskanavana. Opiskelijakunnan tehtävänä on huolehtia, että opiskelijoita kuullaan heitä koskeissa asioissa. Opiskelijakunnalle valitaan vuosittain syyskokouksessa hallitus ja henkilöt sen edellyttämiin tehtäviin. Hallitus vastaa opiskelijakunnan toiminnasta.
10. Huoltajien osallisuus ja yhteistyö henkilöstön kanssa on oleellinen osa yhteisöllistä opiskeluhoitoa. Aloittavien opiskelijoiden huoltajille lukukausi alkaa kotiväen illalla, jossa keskustellaan oppilaitoksen ja huoltajien yhteistyöstä, jolla pyritään turvaamaan opintojen eteneminen, tuki opintojen suorittamiselle ja turvallinen oppimisympäristö.

3.2 Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Suomen Nuoriso-opistossa opiskelijoiden ja oppilaitoksen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden käytäntöjä seurataan kyselyjen avulla ja keskeiset tulokset tilastoidaan.

Opiskelijat täyttävät jokaisena opiskeluvuotenaan oppilaitoksen omat kyselyt (aloitus- olo- ja päättökyselyt), joilla kartoitetaan opiskelijoiden tyytyväisyyttä toimintoihin. Kyselyistä saadaan tietoa mm. opetuksen järjestämiseen, oppimisympäristöihin sekä opiskeluhuollon palveluihin liittyvistä asioista. Hallintopäällikkö avaa kyselyt Wilmaan, kokoaa tulokset ja tiedottaa tuloksista oppilaitoksen henkilöstöä. Suomen Nuoriso-opistossa ylläpidetään myös tilastoja eronneeksi katsotuista ja keskeyttäneistä opiskelijoista sekä syistä, jotka ovat johtaneet eronneeksi katsomiseen tai keskeyttämiseen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyyn vastaavat joka toinen vuosi ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat (alle 21-vuotiaat). Kouluterveyskyselyssä kartoitetaan tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta. Näiden tulosten perusteella Suomen Nuoriso-opistossa pystytään kohdentamaan yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteitä niihin kohtiin, joissa on kyselyn mukaan puutteita. Kouluterveyskyselyn tuloksia käydään yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä ja opettajakokouksissa. Keskeisimpiä tuloksia käsitellään opiskelijaryhmissä vastuuopettajan johdolla ja opiskelijat tuovat esiin omia ideoitaan asioiden kehittämiseksi.

3.3 Opiskeluhoultoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Mikkelissä toimii opiskeluhuollon ohjausryhmä, jossa on edustettuna niin esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus kuin ammatilliset oppilaitokset. Mukana on lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden, nuorisopalveluiden, ev.lut. seurakunnan ja järjestöjen edustajia. Suomen Nuoriso-opiston edustajana ohjausryhmässä toimii ammatillisen koulutuksen vastuuhenkilö vararehtori ja hänen varaedustajanaan rehtori.

Suomen Nuoriso-opiston opiskeluhoultoryhmänä toimii yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR), jota johtaa rehtori. Suomen Nuoriso-opiston yhteisöllinen hyvinvointiryhmä kokoontuu neljä kertaa lukuvuodessa. YHR:n kokoonpanoon kuuluvat rehtori, vararehtori, opiskeluterveydenhoitaja, kuraattori, erityisopettaja, opistovuoden vastuuopettaja, asuntolaohjaaja, yhteisöohjaaja, etsivän nuorisotyön edustaja ja opiskelijakunnan hallituksen nimeämä opiskelijaedustaja sekä huoltajien edustaja.

YHR sopii organisoitumisestaan sekä tiedottamisen ja yhteistoiminnan periaatteista opiskeluhuollossa. YHR suunnittelee ja sopii oppilaitoksen koko henkilöstön sekä opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden periaatteista opiskeluhuollossa. YHR vastaa ja koordinoi opiskeluhoultosuunnitelman päivittämistä ja tarvittaessa delegoi työtä opiskeluhuollon

toimijoille. Myös opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen ovat YHR:n vastuulla.

3.4 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Opiskelijoiden läsnäoloa seurataan opiskelijahallintojärjestelmän Wilman kautta. Runsaat poissaolot ovat selkeä merkki siitä, että opiskelijalla on opintoihin tai yksityiselämäänsä liittyviä haasteita. Oppilaitoksen velvollisuus on selvittää, mistä poissaolot johtuvat ja pyrkiä varhaisella tuella ja ohjauksella ratkaisemaan opiskelun etenemistä estävät haasteet. Yhdessä opiskeluhuoltohenkilöstön ja vastuuopettaja sekä tarvittaessa huoltajien kanssa pohditaan keinoja poissaolojen vähentämiseksi. Opiskelijan pitää ilmoittaa äkillisestä poissaolosta välittömästi omalle vastuuopettajalle tai opettajalle, jonka tunnilta hän joutuu olemaan poissa.

Työelämässä oppimisen aikana poissaoloista on ilmoitettava välittömästi työpaikalle ja ohjaavalle opettajalle.

Poissaoloiksi ei lueta:

- opintojen suorittamista muualla (mm. urheiluakatemia, lukio-opinnot)
- osallistumista oppilaitoksen edustustehtäviin ja kehittämistehtäviin
- käyntejä opiskelijahuollon henkilöstön vastaanotolla
- osallistumista oppilaitosten pääsykokeisiin.

Alle 18-vuotiaan opiskelijan poissaolon selvittää Wilmassa huoltaja. 18 vuotta täyttänyt opiskelija antaa itse selvityksen poissaoloista. Ryhmänohjaaja käy selvityksen läpi ja tarvittaessa pyytää opiskelijalta lisäselvityksen. Jos toistuvan (yli 70 tuntia) poissaolon syynä on sairaus, eikä opiskelijalla ole esittää sairaudestaan dokumentteja (esim. lääkärintodistukset), voidaan opiskelija velvoittaa jatkossa toimittamaan ryhmänohjaajalleen sairaslomatodistuksen jokaisesta sairaspoissaolostaan.

Äkillisestä poissaolosta opiskelijan/huoltajan tulee ilmoittaa välittömästi vastuuopettajalle ja opettajalle, jonka tunnilta hän joutuu olemaan poissa. Kaikki opiskelijan poissaolot kirjataan Wilmaan. Alaikäisen opiskelijan poissaolot selvittää aina huoltaja. Täysi-ikäinen opiskelija voi itse antaa selvityksen poissaoloihin Wilman kautta. Luvallisia poissaoloja ovat ne, joihin on etukäteen pyydetty lupa vastuuopettajalta (max. kolme päivää) tai vararehtorilta yli kolme päivää.

Luvattomat poissaolot eivät muutu luvallisiksi opiskelijan selvitettyä poissaolon syyt, vaan ne muutetaan selvitettyiksi poissaoloiksi. Täysi-ikäiset opiskelijat selvittävät poissaolot itse ja alaikäisten opiskelijoiden poissaolot selvittää huoltaja.

Työelämässä oppimisen aikana poissaolosta on ilmoitettava välittömästi työpaikalle sekä ohjaavalle opettajalle. Pääsääntönä sairaustapauksissa kolme päivää omalla ilmoituksella ja sen jälkeen sairauslomatodistus terveydenhoitajalta tai lääkäriltä sopimuksen mukaan.

Työelämässä oppimisen osalta toimitaan työpaikan sairauspoissaolokäytänteiden mukaisesti. Sairauslomatodistuksen saadakseen opiskelija hakeutuu oman oppilaitoksen terveydenhoitajan vastaanotolle.

Mikäli opiskelijan sairaus vaatii lääkärin arviota, on syytä hakeutua suoraan päivystävän lääkärin vastaanotolle. Ajanvaraus lääkärille tapahtuu terveydenhoitajan kautta.

Suomen Nuoriso-opistossa puututaan opiskelijan koulunkäyntiin liittyviin haasteisiin välittömästi, kun niitä havaitaan. Vastuopettajalle on määriteltävä oma tehtäväkuva ja huolen heräämisen toimintamallit, joilla puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa poissaoloihin tai muihin nuorella havaitsemiinsa huolestuttaviin merkkeihin. Vastuopettajan tukena ovat vararehtori ja opiskeluhuollon edustajat.

Oppivelvollisen opiskelijan kohdalla oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden. Koulutuksen järjestäjällä on ohjaus- ja valvontavastuu oppivelvollisuuden alkamisesta sen päättymiseen saakka.

Koulutuksen järjestäjän on seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen koulutuksen järjestäjän kanssa.

Koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Suomen Nuoriso-opistossa joka perjantai pidettävässä opettajakokouksessa käsitellään aina tarvittaessa poissaoloihin ja opetuksen järjestämiseen liittyviä asioita. Opettajakokouksista laaditaan muistio, joka talletetaan opettajien Teams-kanavalle.

Koulutuksen keskeyttämisen ehkäisevänä toimenpiteenä voidaan pitää myös tiedonsiirtopalavereja peruskoulun ja toisen asteen oppilaitoksen kesken. Tiedonsiirto peruskoulusta on järjestetty niin, että syksyisin pidetään yhdessä peruskoulun opinto-ohjaajien ja erityisopettajien tiedonsiirtopäivä, jossa peruskoulusta siirtyvät tiedonsiirtolomakkeet vastaanottavan oppilaitoksen erityisopettajalle / vararehtorille. Myös hakeutumisvaiheessa ja jo opintojen alettua tehdään tarvittaessa ja nuoren luvalla tiedonsiirtoa tai muuta yhteistyötä peruskoulun toimijoiden kanssa.

Opiskelijoiden tukemiseksi ja keskeyttämisen ehkäisemiseksi on luotu huolen heräämisen toimintamalli, joka antaa ohjeistusta sellaisiin tilanteisiin, joissa herää huoli opiskelijasta. Huolen heräämisen toimintamalli löytyy Teamisistä opettajat tiimistä opiskeluhuoltosuunnitelman liitteistä.

3.5 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Suomen Nuoriso-opistossa toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä. Ehkäisevä päihdetyö koostuu laadukkaasta päihdekasvatuksesta, terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön edistämisestä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa ja yksilöllisen opiskeluhuollon moniammatillisesta yhteistyöstä sekä opinnoissa pysymisen ja pärjäämisen tukemisena. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöön puuttumisesta määritellään laki ammatillisesta koulutuksessa (531/2017). Päihteet aiheuttavat turvallisuusriskin niin oppilaitoksessa kuin työpaikallakin. Oppilaitos- ja tapaturmavakuutukset eivät korvaa päihtyneenä sattuneita tapaturmia. Myös asiakkaila on oikeus saada turvallinen palvelu päihteettömältä opiskelijalta.

Tupakointi, myös sähkötupakan ja nuuskan/nikotiinipussien käyttö on kielletty kaikkialla Suomen Nuoriso-opiston sisätiloissa ja ulkona oppilaitosalueella, opiskelijan iästä riippumatta. Savuton oppilaitosalue käsittää koko Suomen Nuoriso-opiston kampusalueen. Tupakointikielto koskee opiskelijoita ja oppilaitoksen henkilökuntaa siinä missä täysin ulkopuolisia henkilöitäkin. Tupakointikielto on voimassa kaikkina aikoina, myös iltaisin ja loma-aikoina. Tupakkalaki (549/2016) kieltää alle 18-vuotiaalta henkilöltä tupakan hallussapidon. Oppilaitoksen rehtori tai opettaja voi työpäivän aikana ottaa haltuunsa alle 18-vuotiaalta opiskelijalta tupakkatuotteen, nikotiininesteen tai sitä sisältävän sähkösavukkeen. Haltuun otetut tuotteet on työpäivän jälkeen luovutettava opiskelijan huoltajalle. Yli 18-vuotiaalla opiskelijalla on oikeus pitää hallussaan tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä, mutta ei käyttää niitä oppilaitoksen alueella.

Laki ammatillisesta koulutuksesta (L531/2017) antaa määräykset opiskelijaksi ottamisesta, alalle soveltumattomuudesta sekä opiskeluoikeuden peruuttamisesta, mm. päihteisiin liittyvissä asioissa. Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perustelua aiheutta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työelämässä oppimisessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista; ja testaaminen on välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi ja opiskelija toimii tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, harkinta- tai reagointikykyä; ja huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen ko. tehtävässä tai vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä tai vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta tai vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä, tai merkittävästi lisää huumaus- tai lääkeaineiden laittoman kaupan, hallussapidon, käytön tai leviämisen riskiä.

Huumausainetestaukseen liittyvä etukäteisselvityslomake ja päätöslomake löytyvät opiskeluhuollon liitteistä Teamsista opettajat tiimistä.

Kun havaitaan tai epäillään, että opiskelija on päihtynyt, tilanteeseen on puututtava välittömästi. Paikalle on hyvä saada toinen henkilökunnan edustaja. Näyttöä opiskelijan päihtymyksestä pidetään luotettavana, jos kaksi henkilökunnan edustajaa on todennut päihtymyksen tai toimintakyvyn alentuman. Oppilaitoksessa ei voida käyttää alkometriin puhallutusta päihtymyksen toteamisessa. Päihtyneen opiskelija opiskeluoikeus voidaan evätä kolmen päivän ajaksi turvaamistoimenä. Opiskeluoikeuden epäämisestä päättää rehtori.

Jatkotoimenpiteinä varmistetaan, täyttyykö huumausainetestiin ohjaamisen perusteet laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) 84 §:n mukaisesti. Jatkotoimenpiteistä vastaa vararehtori, toimien yhteistyössä opiskeluhuollon edustajien kanssa.

Alkoholin käytön osalta opiskelija ohjataan terveydenhoitajalle, jossa pohditaan jatko-ohjausta. Positiivinen huumausainetestituloksesta johtaa aina terveyden ja toimintakyvyn tarkempaan seurantaan ja rehtorin antamaan varoitukseen. Tilanteen mukaan harkittavaksi tulee myös opiskeluoikeuden peruuttaminen. Terveyden ja toimintakyvyn seurannasta sovitaan yksilöllisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Positiivisen huumausainetestituloksen jälkeen opiskelija ei voi osallistua työelämässä oppimiseen. Opiskelijan oikeus palata käytännön työtehtäviin arvioidaan yhdessä terveydenhoitajan kanssa. Opiskelijan on sitouduttava hoitoprosessiin ja toistettuihin huumausainetesteihin sovitun seuranta-ajanjakson aikana, jotta hän pystyy jatkamaan opintojaan. Tänä aikana opiskelija voi suorittaa teoriaopintoja. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta päättää Suomen Nuoriso-opiston SORA-toimielin ja oppivelvollisten osalta Mikkelin kaupungin monijäseninen toimielin.

Toimintamalli akuuttitilanteeseen – opiskelija humaltuneena tai päihteiden vaikutuksen alaisena oppilaitoksessa/asuntolassa:

1. Puutu tilanteeseen välittömästi havaitessasi päihtyneen tai huumaantuneen opiskelijan.
2. Huolehdi, ettei opiskelija tee itselleen tai muille vahinkoa. Muista huolehtia myös omasta turvallisuudestasi.
3. Pyydä apua. Pyri siihen, että tilannetta on käsittelemässä kaksi henkilökuntaan kuuluvaa.
5. Alaikäisen opiskelijan osalta ota aina yhteyttä huoltajaan. Huomioi, että päihtyneestä alaikäisestä opiskelijasta pitää tehdä aina lastensuojeluilmoitus, ja ilmoituksentekovelvollisuus on jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla. Lastensuojeluilmoitus tehdään alaikäisen opiskelijan kotikuntaan
7. Ilmoita asiasta vararehtorille, joka kirjaa tapahtumat päihtymystilan arviointilomakkeelle
8. Vararehtori vastaa jatko-ohjauksesta oppilaitoksen kuraattorille ja terveydenhoitajalle.

3.6 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Suomen Nuoriso-opiston kurinpitotoimet ja menettelytavat suunnitelmassa on määritelty opiskelijoiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden toimenpiteet. Terveellinen ja turvallinen työympäristö on Suomen Nuoriso-opiston opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointitekijä. Suomen Nuoriso-opiston valmiussuunnitelmassa on selvitetty työ- ja opiskelu ympäristön. Lisäksi Suomen Nuoriso-opistolla on järjestyssäännöt, joiden mukaan oppilaitoksessa toimitaan. Oppitunneilla opettajat huolehtivat opetuksen tauottamisesta ja toiminnallisuudesta.

Opiskelu ympäristön ja -yhteisön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastus tehdään joka kolmas vuosi laajassa yhteistyössä oppilaitoksen, opiskelijoiden, opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja muiden tarvittavien tahojen kanssa. Tarkastukseen osallistuu opiskelu huollon lääkäri (koollekutsuja), rehtori, vararehtori, opiskeluterveydenhuollon edustaja, kiinteistöpäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, työterveyshuollon edustaja, huoltajien edustaja ja opiskelijoiden

edustaja. Tarkastuksen tavoitteena on mm. tapaturmien ehkäiseminen ja esteettömän oppimisympäristön turvaaminen. Tarkastuksesta kolmen vuoden välein vastaa opiskeluterveydenhuollon lääkäri, joka sopii ajankohdasta oppilaitoksen johdon kanssa ja kutsuu henkilöt tarkastukseen.

Tarkastusajankohdat ilmoitetaan rehtoreille, joiden tehtävänä on huolehtia, että kaikki koululla työskentelevät asianosaiset osallistuvat tarkastukseen riippumatta siitä, ovatko henkilöt rehtorin alaisuudessa.

Tarkastusten tietolähteitä ovat mm. (Hietanen-Peltola 2017):

- Kouluterveyskyselyn tulokset
- Opiskeluhoitopalvelujen näkemykset
- Terveystarkastuksen tarkastus ja näkemykset
- Työterveyshuollon näkemys ja selvitykset
- Laajojen terveystarkastusten yhteenvedot
- Poissaolo-, tapaturma- ja vaaratilannetiedot
- Kohdennetut kyselyt
- Muut tiedonkeruut oppilaille ja huoltajille
- Kirjalliset toimintamallit ja suunnitelmat
- Tilakierros
- Henkilöstön näkemykset
- Kiinteistön omistajan ja kiinteistöhuollon näkemys ja selvitykset
- Työsuojelun näkemys ja selvitykset

Tarkastusryhmä raportoi tarkastuksen tulokset yhteisölliselle hyvinvointiryhmälle. Akuuteissa asioissa käynnistetään toimenpiteet välittömästi asianosaisten tahojen kanssa.

4 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelija sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Opiskelijat osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

4.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

4.1.2 Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon palveluihin ovat oikeutettuja opiskelijat, jotka suorittavat ammatillista perustutkintoa tai niiden tutkinnon osaa sekä Kansanopistojen oppivelvollisille suunnattua vapaan sivistystyön koulutusta. Oppisopimusopiskelijana opintoja suorittavat ovat työsuhteessa, jonka vuoksi he eivät ole opiskeluterveydenhuollon piirissä.

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen. Opiskelijan terveysneuvonta on yksilöllistä ja sen avulla pyritään tukemaan opiskelijan opiskelukykyä sekä edistämään fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäisemään kiusaamista.

Terveydenhoitaja vierailee aloittavien opiskelijoiden ryhmissä esittäytymässä ja kertomassa opiskeluterveydenhuollon palveluista. Opiskeluterveydenhuollossa annetaan perhesuunnittelu- ja ehkäisyneuvontaa sekä muita tarvittavia terveystalvaeluita asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan. Opiskeluterveydenhuollossa tehdään kutsuntojen ennakoterveystarkastukset Etelä-Savon hyvinvointialueella asuville nuorille.

Terveydenedistämisen lisäksi terveystarkastuksen tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhain erityisen tuen tarpeessa olevat opiskelijat. Erityisen tuen tarvetta voivat aiheuttaa esimerkiksi oppimisvaikeudet, kiusaaminen, nuoren tai hänen perheenjäsenensä krooninen sairaus, mielenterveys- ja/tai päihdeongelma, läheisväkivalta tai vaikeudet taloudellisessa toimeentulossa. Tarvittavan tuen järjestämiseksi opiskeluterveydenhuolto tekee yhteistyötä muun opiskeluhuollon toimijoiden, opettajien ja eri hoitotahojen kanssa koko opiskeluajan.

Tarvittaessa terveydenhoitaja tai lääkäri osallistuu opiskelijan asioiden käsittelyyn moniammatillisen asiantuntijaryhmän jäsenenä. Opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta omalta osaltaan yhdessä tehdyn suunnitelman mukaisesti. Salassapitosäädökset ohjaavat tietojen siirtokäytäntöjä.

Opiskeluterveydenhoitaja on tavattavissa Suomen Nuoriso-opistolla pääsääntöisesti kerran viikossa, keskiviikkoisin. Aika tapaamiseen varataan Wilman välityksellä. Opiskelijalla on mahdollisuus myös lääkäripalveluihin, joihin ajanvaraus tapahtuu terveydenhoitajan kautta.

4.1.3 Kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla:

- 1) edistetään opiskelijan hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja Muiden läheisten kanssa;
- 2) tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 7 § (1287/2013).

Kuraattori- ja psykologipalvelut kuuluvat kaikille ammatillista perustutkintoa suorittaville, myös oppisopimuksella opiskeleville sekä Kansanopistojen oppivelvollisille suunnattua vapaan sivistystyön koulutusta suorittaville opiskelijoille. Omassa työssä tutkintoa sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintoa suorittavat eivät ole oikeutettuja näihin palveluihin.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § 1 mom. (1287/2013))

Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle 1 momentissa tarkoitetulla tavalla myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § 2 mom. (1287/2013))

Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § 3 mom. (1287/2013)).

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § 1 mom. (1287/2013))

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § 2 mom. (1287/2013)).

Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu, joka ammatillisessa tehtävässään on saanut tietää opiskelijan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § 3 mom. (1287/2013)).

Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto tässä pykälässä säädetyistä yhteydenotosta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § 4 mom. (1287/2013)).

Kuraattoripalvelut

Kuraattorin työn keskeiset tehtäväalueet ovat:

- ennaltaehkäisevässä,
- yksilöllisessä asiakastyössä ja moniammatillisessa yhteistyössä oppilaitoksen sisäisten ja ulkoisten verkostojen kanssa.

Sosiaalialan asiantuntijana kuraattori tuo opiskeluhoollon toimintaan kokonaisvaltaisen näkemyksen opiskelijan elämäntilanteesta. Kuraattorityön tavoitteena on tukea ja edistää opiskelijoiden opintojen etenemistä ja ehkäistä niiden keskeytymistä. Kuraattorilla on tietämys erilaisista palvelujärjestelmistä, tukipalveluista, hoitoon ohjausmalleista sekä valmius vastata myös kriisitilanteisiin. Kuraattorin työssä toimitaan opetus-, sosiaali- ja terveystoimen rajapinnoilla. Sosiaalisten ongelmien tunnistaminen, arviointi ja niihin puuttuminen on olennainen osa oppilaitoksen sosiaalityötä.

Kuraattori auttaa opiskelijoita mm.

- kehitykseen ja identiteetin rakentumiseen liittyvissä kysymyksissä,
- erilaisissa kriiseissä,
- päihde- ja mielenterveysongelmissa,
- ihmissuhde- ja parisuhdeongelmissa,
- arkisen elämänhallinnan pulmissa (talous- ja velka-asioissa, asumiseen liittyvissä haasteissa sekä erilaisissa rikosasioissa ja väkivalta-asioissa sekä itsenäistymiseen liittyvissä asioissa).

Kuraattorityössä kiinnitetään huomiota opiskelijoiden arjen sujumiseen, toimintakykyyn ja vuorovaikutussuhteisiin. Opiskelijan etu oppilaitoksen sosiaalityössä merkitsee sitä, että hänen sosiaaliset ja emotionaaliset tarpeensa huomioidaan ja opiskelija tulee kuulluksi itseään koskevilla asioilla. Monet opiskelijat tarvitsevat sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja. Kuraattorin tehtävänä on saada opiskelijaa tukevia resursseja ja verkostoja toimimaan yhdessä opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi.

Kuraattori toimii oppilaitoksen kriisiryhmän jäsenenä ja on suunnittelemassa ja toteuttamassa tarvittavia toimenpiteitä. Kuraattori tukee yksittäistä opiskelijaa kriisitilanteessa. Kuraattori osallistuu yhteisölliseen opiskeluhoollotyöhön oppilaitoksen yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä ja opiskeluhoollon tunneilla sekä vierailemalla asuntolan iltatoiminnassa. Tarvittaessa kuraattori osallistuu opiskelijan asioiden käsittelyyn moniammatillisen asiantuntijaryhmän jäsenenä.

Opiskelija voi hakeutua kuraattorin luo oma-aloitteisesti, huoltajien, opettajien, terveydenhoitajan tai muun tahon ohjaamana. Yhteydenotot ja ajanvaraukset tapahtuu Wilman kautta. Kuraattori on tavattavissa keskiviikkoisin Suomen Nuoriso-opiston tiloissa ja muutoin sovitusti.

Psykologipalvelut

Psykologin työn tavoitteena on tukea opiskelijoiden opiskelua, oppimista ja hyvinvointia. Pääpaino yksilötyössä on:

- psykologisessa ohjauksessa ja neuvonnassa,
- oppimiseen ja keskittymiseen liittyvien vaikeuksien selvittämisessä ja tukemisessa sekä,
- mielen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Psykologi

- käy tukikeskusteluja opiskelijoiden kanssa,
- tekee oppimisvaikeustutkimuksia,
- on yhteistyössä opiskelijoiden läheisten, opettajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä,
- osallistuu yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön, mm. oppilaitoksen yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä.

Opiskelija voi hakeutua psykologin vastaanotolle oma-aloitteisesti tai huoltajien, opettajien, opiskeluterveydenhuollon tai muun yhteistyökumppanin ohjaamana. Palvelu on vapaaehtoista ja luottamuksellista.

Opiskelija voi hakeutua psykologin luo oma-aloitteisesti, huoltajien, opettajien, terveydenhoitajan tai muun tahon ohjaamana. Yhteydenotot ja ajanvaraukset tapahtuu Wilman kautta. Psykologi on tavattavissa perjantaisin Suomen Nuoriso-opiston tiloissa ja muutoin sovituksi.

4.2 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumusten hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön (L1287/2013, 14 §).

Jos yksittäisen opiskelijan osalta esille tulee opiskelijahuollollisia tarpeita, sovitaan erikseen, miten ja milloin kutsutaan koolle tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä ja pyydetään opiskelijalta/huoltajalta tapaamiseen yksilöity lupa. Vastuuopettaja on pääsääntöisesti vastuussa tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän koollekutsumisesta. Tapaamisesta kirjoitetaan opiskeluhoollon kertomus Wilmaan.

4.3 Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhohtorekisterille

Opiskeluhohtokertomukset laatii vastuupettaja. Opiskeluhohtokertomukseen kirjataan yksittäisen opiskelijan henkilötiedot, tiedot kokoukseen osallistujista ja jo toteutetut ja toteutettavat toimenpiteet ja kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä. Jos sivullisille on jo annettu kertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Opiskeluhohtokertomus kirjoitetaan Wilmaan.

Jos kyseessä on pelkästään opetukseen liittyvät asiat ja koolle kutsutaan ainoastaan opetusalan ihmisiä (erityisopettaja ja vastuupettaja), kyseessä ei ole opiskeluhohtolaissa tarkoitettu monialainen asiantuntijaryhmä. Vastuupettaja kirjaa opetukseen liittyvät asiat opiskelijan HOKSiin.

4.4 Yhteistyö opiskeluhohtopalvelujen kanssa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) laadinnassa

Suomen Nuoriso-opistossa opinto-ohjaaja laatii kasvatus- ja ohjausalan perustutkintoa suorittavien opiskelijoiden henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) yhteistyössä opiskelijan kanssa ja kuulee aina alaikäisen opiskelijan huoltajaa. HOKS:n laadintaan osallistuu opintojen eri vaiheissa myös vastuupettaja, työelämässä oppimisen ohjaava opettaja, erityisopettaja ja työelämän edustaja. Opiskeluhohton edustaja kutsutaan mukaan HOKS:n laadintaan, kun kysymyksessä on opiskelijan terveyteen ja muuhun tukitoimiin liittyvien järjestelyjen suunnittelu opintojen tueksi.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS). HOPS:n laadinnasta vastaa opistovuoden vastuupettaja, yhteistyössä opiskelijan, huoltajan ja tarvittaessa muun verkoston kanssa. Opiskeluhohton edustaja kutsutaan mukaan HOPS:n laadintaan, kun kysymyksessä on opiskelijan terveyteen ja muuhun tukitoimiin liittyvien järjestelyjen suunnittelu opistovuoden opintojen tueksi.

4.5 Terveystarkastusten ja muun opiskeluterveydenhuollon toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Uusien opiskelijoiden terveystarkastukset toteutetaan ensimmäisen lukuvuoden aikana. Terveystarkastaja kutsuu opiskelijat terveystarkastukseen aakkosjärjestyksessä. Tarpeen vaatiessa opiskelijan tulee olla yhteydessä terveystarkastajaan, jos hän tarvitsee terveystarkastusta aiemmin kuin hänelle sovittuna ajankohtana. Jos opettaja tai huoltaja huomaa tarvetta terveystarkastuksen aikaistamiselle, toivotaan hänen ottavan yhteyttä terveystarkastajaan pikaisesti. Mikäli opettajalla tai huoltajalla on erityisiä toiveita käyntiä ajatellen, on niistä hyvä kertoa terveystarkastajalle etukäteen. Oppisopimusopiskelijat eivät

kuulu opiskeluterveydenhuollon piiriin, eikä heille tehdä näin ollen terveystarkastuksia oppilaitoksessa.

4.6 Opiskelijoiden terveydentilan tai toimintakyvyn edistäminen terveydenhuoltopalveluissa

Suomen Nuoriso-opistossa terveydenhuoltopalvelut ovat tärkeä osa terveydentilan ja opiskelijan toimintakyvyn edistämistä. Keskeisinä palveluina ovat määräaikaisten terveystarkastukset, tartuntatautien ehkäisy kansallisen rokotusohjelman mukaisesti ja psykologiset perustutkimukset. Opiskelijavaihtoissa opiskelija hankkii rokotteet itse, mutta ne voidaan antaa opiskeluterveydenhuollossa.

Sairaanhoitopalveluita koordinoi opiskeluterveydenhuollossa terveydenhoitajan yhteistyössä lääkärin kanssa. Sairaanhoitopalvelussa keskiössä ovat hoitotarpeen arviointi, mahdollinen erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin hoito, sairauksien diagnosointi ja hoitoon liittyvät laboratorio- ja kuvantamispalvelut, fysioterapia ja ravitsemusterapia.

Kaikesta opiskelijoiden lääkehoitoon ja sairauden hoitoon liittyvistä asioista vastaa Suomen Nuoriso-opistossa terveydenhoitaja ja lääkäri. Terveydenhoitaja tekee yhteistyötä lääkärin kanssa opiskelijoiden lääkehoitoon liittyen ja sopii tarvittavista käytännöistä opiskelijan vastuuopettajan kanssa. Sairaanhoitopalveluihin ohjaaminen tapahtuu aina opiskeluterveydenhuollon kautta.

Opiskelija ilmoittaa opintojen alussa keittiöstä saatavalla lomakkeella erityisruokavalioon liittyvät asiat. Keittiö sopii opiskelijan kanssa erityisruokavalioon liittyvät asiat ja kertoo opiskelijalle ruokailujärjestelyistä.

4.7 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Suomen Nuoriso-opistossa kurinpidollisia toimenpiteitä ohjaa kurinpitotoimet ja menettelytavat Suomen Nuoriso-opistossa suunnitelma. Opiskeluhuollon toimijoita voidaan pyytää mukaan asiantuntijaroolissa mahdollista kurinpitotoimia edeltäviin selvityksiin ja keskusteluihin. Opiskeluhuollon toimijoiden tehtävänä on tarjota opiskelijalle tukea ja ohjausta ongelmatilanteissa.

Opetuksesta epäämisen tilanteissa opiskelijalle järjestetään mahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa. Opiskelijalle tehdään aina suunnitelma opetukseen palaamisesta, jonka vastuuopettaja kirjaa opiskelijan HOKSiin ja Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksessa opiskelijan HOPSiin.

4.8 Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevien säädösten noudattaminen

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) velvoittaa pitämään oppilas- ja opiskelijahuollosta rekisteriä sekä kirjaamaan oppilas- ja opiskelijahuollon toimenpiteet. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon asian käsittelyä varten tarvitaan opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumus/lupa. Vastuuopettaja pyytää luvan opiskelijalta ja alaikäisen opiskelijan huoltajalta ja kirjaa luvan Wilmaan opiskeluhuoltokertomuslomakkeelle. Opiskeluhuoltokertomusten toteutumisista vastaa kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnossa vararehtori ja Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksessa opistovuoden vastuuopettaja.

Asiakirjoista voidaan antaa kopioita lain säädösten mukaan. Mikäli opiskelija kieltää huoltajaansa saamasta asiakirjaa, tulee opiskelijalta pyytää kiello kirjallisena. Kiello arkistoidaan opiskeluhuoltorekisterin asiakirjaan.

Paperisia opiskeluhuollon kertomuksia säilytetään oppivelvollisuusaika + 10 vuotta eli yhtä pitkään, kuin koulupsykologien ja –kuraattorien asiakirjoja. Wilman rekisteri arkistoituu opiskelijan päättäessä opinnot.

4.9 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon yhteistyön ja tietojen luovutuksen periaatteet koulutuksen siirtymävaiheissa

Opiskelijan tietojen luovutuksella tarkoitetaan tilannetta, jossa koulutuksen järjestäjä antaa hallussaan olevia opiskelijaa koskevia tietoja hyvinvointialueille opiskeluhuoltopalvelujen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi. Arjessa puhutaan yleensä tietojen siirrosta tai tiedonkulusta, joka on voitu toteuttaa erilaisin tavoin. Tietoja on voitu esimerkiksi siirtää suoraan järjestelmien välillä tai antamalla käyttöoikeuksia koulutuksen järjestäjän opiskelijahallintajärjestelmiin. Tietoja on voitu siirtää myös antamalla tarvittavista tiedoista kopio tai tuloste.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijan tiedot on luovutettu lain mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän on siten ennen tietojen luovutusta tarkistettava, että laissa säädetyt edellytykset luovutukselle täyttyvät. Luovutus ja sen perusteet tulee myös kirjata ylös siten, että järjestäjä voi tarvittaessa jälkikäteen osoittaa luovutuksen olleen lainmukainen. Edellytyksiä arvioitaessa on tärkeää tunnistaa muun muassa se, mihin henkilörekisteriin luovutettavat tiedot kuuluvat, ovatko luovutettavaksi tarkoitetut tiedot julkisia vai salassa pidettäviä sekä millä menetelmällä tiedot aiotaan luovuttaa. Edellytysten arviointia käsitellään tarkemmin jäljempänä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekistereihin tallennettavien tietojen käsittelyyn sovelletaan oppilas- ja opiskelijahuoltolakia (1287/2013) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä henkilötietolakia (523/1999).

Opiskeluhuollon kuraattori-, psykologi- ja terveydenhuoltopalvelujen asiakas- ja potilaskirjaukset tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmiin, josta ne siirtyvät

siirtymätilanteissa uuden oppilaitoksen opiskeluhoollon työntekijän käyttöön. Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitäjänä toimii hyvinvointialue.

Opiskeluhoollon kuraattorilla, terveydenhoitajalla ja psykologilla on käytössään Wilma-tunnukset, mutta heille annetaan käyttöön vain sellaiset oikeudet, joita he tarvitsevat omien työtehtäviensä hoitamisessa.

Tietojen luovuttamisen periaatteista siirtymävaiheissa kerrotaan tarkemmin Suomen Nuorisopiston ohjaussuunnitelmassa.

5 Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa sekä muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Yhteistyöstä ja sen toteutumisesta vastaa ammatillisen koulutuksen vastuuhenkilö vararehtori. Vastuupettajalle resursoidaan työsuunnitelmaan vuosittain riittävästi aikaa huolen heräämisen toimintamallin mukaiseen ohjaukseen ja yhteydenpitoon sekä muissa yhteistyöverkostoissa ja monialaisessa asiantuntijaryhmässä toimimiseen.

5.1. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskelijoiden osallisuutta oppilaitoksen toiminnassa pidetään yllä opiskelijakunnan kautta. Opiskelijakunta nimeää hallituksen jäsenistä edustajansa oppilaitoksen yhteisölliseen hyvinvointiryhmään (YHR) ja Paukkulan palautefoorumiin. Huoltajien edustajiksi em. ryhmiin valitaan ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajien joukosta. Toiveena on, että sama henkilö varahenkilöineen jatkaa tehtävässä kolmen vuoden ajan kerrallaan.

Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskeluhoolltosuunnitelmaa laaditaan ja päivitetään yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä, jossa ovat mukana sekä opiskelijoiden että huoltajien edustaja. Laadinta ja päivitystoimintojen yhteydessä suunnitelma kiertää myös lausunnolla opiskelijakunnan hallituksessa ja huoltajilla.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö alaikäisen opiskelijan osalta tapahtuu pääsääntöisesti Wilma-järjestelmän kautta. Huoltaja saavat käyttäjätunnukset Wilmaan, jonka avulla he pystyvät seuraamaan alaikäisen opiskelija opintojen etenemistä ja selvittämään poissaoloja.

Opintojen alkaessa järjestetään kotiväen ilta, jossa tiedotetaan opintoihin, tukitoimiin ja yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon liittyvistä asioista huoltajille.

5.2. Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yhteistyötä tehdään tiiviisti Mikkelin etsivän nuorisotyön kanssa. Etsivän nuorisotyön edustaja on mukana oppilaitoksen yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä (YHR). Etsivän nuorisotyön edustaja tuo ryhmään mukaan oman asiantuntijuutensa yhteisöllisen opiskeluhooltotyön toteuttamiseen ja kehittämiseen. Etsivä nuorisotyöntekijä on myös mukana säännöllisesti opettajakokouksissa, jossa keskustellaan yleisellä tasolla opiskelijoihin liittyvistä asioista ja sovitaan mahdollisista ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista. Etsivän nuorisotyön työntekijät vierailevat myös oppilaitoksen eri tapahtumissa ja asuntolan iltatoiminnassa.

Etsivälle nuorisotyölle luovutetaan alle 29-vuotiaan opintonsa keskeyttäneen (pois lukien oppivelvolliset) yhteystiedot, jos opiskelijalla ei ole uutta koulutuspaikkaa. Ilmoitus tehdään aina opiskelijan kotikunnan etsivään nuorisotyöhön ja ilmoituksesta vastaa opiskelijan vastuuopettaja.

Oppivelvollisten osalta yhteistyötä tehdään peruskoulun jälkeisen yhteishaun vaiheessa peruskoulujen opinto-ohjaajien kanssa sekä kunnan nivelvaiheen opinto-ohjaajan kanssa. Suomen Nuoriso-opiston erityisopettaja ja opistovuoden vastuuopettaja osallistuvat lukuvuoden alussa tiedonsiirtopalaveriin, jossa ovat mukana toisen asteen koulutuksen järjestäjät ja peruskoulun opinto-ohjaajat Mikkelissä. Opinto-ohjaaja osallistuu kesäkuussa järjestettävää yhteishaun jälkiohjauspäivään Mikkelissä.

Oppivelvollisten opiskelijoiden osalta huolen heräämisen suuren huolen vaiheessa opiskelijasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoitus tehdään opiskelijan asuinkunnan ohjeiden mukaisesti lomakkeella tai sähköisesti. Lastensuojeluilmoituksen tekemisestä vastaa se henkilö, joka havaitsee lastensuojeluilmoituksen tarpeen.

Mikkelissä toimiva ankkuritoiminta on poliisin ennalta estävää toimintaa. Tiimit työskentelevät poliisiasemilla. Ankkuritiimien painopisteinä on varhainen puuttuminen alle 18-vuotiaiden rikolliseen toimintaan sekä päihteiden käyttöön. Lisäksi painopisteenä on iästä riippumaton lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy uhria taikka tekijää auttamalla ja tarvittavan tuen piiriin ohjaamalla. Ankkuripoliisia kutsutaan vierailemaan uuden lukukauden alkaessa oppilaitokseen, opiskelijatoiminnan tilaan, tuomaan ankkuritoimintaa näkyväksi opiskelijoille.

Opiskelijan ollessa erikoissairaanhoidon piirissä järjestään opiskelijan opintojen tukemiseksi moniammatillisia palavereja, joihin osallistuvat vastuuopettaja ja opiskeluhoollon edustajat (terveydenhoitaja ja kuraattori). Opiskelijan ollessa erikoissairaanhoidon piirissä voidaan hänen opintojaan räätälöidä yhteisten tutkinnon osien suorittamisen osalta oppimispajalle.

5.3 Yhteistyö yhteisten tutkinnon osien ja työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämisen opetuksen sekä ammatillisten tutkinnon osien opetuksen välillä

Yhteisten tutkinnon osien opetusta järjestetään samanaikaisesti ammatillisten tutkinnon osien tutkinnon osien osaamisen hankkimisen vaiheessa. Suomen Nuoriso-opiston kasvatus- ja ohjausalan toteuttamissuunnitelmassa ([kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon](#)

[toteuttamissuunnitelma](#)) kerrotaan tarkemmin osaamisen hankkimisen toteuttamisesta oppilaitoksessa ja työelämässä oppimisessa sekä niiden välisestä yhteistyöstä.

5.4 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö erityisen tuen tukitoimien yhteydessä ja jatko-opintojen suunnittelussa

Erityisen tuen opiskelijoiden tukitoimiin liittyvät tarpeet määritellään yhdessä opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa erityisen tuen suunnitelmassa huomioiden opiskelijan aiemmat tuen tarpeet. Erityisen tuen suunnitelmaa laadittaessa tehdään yhteistyötä edellisen koulun / oppilaitoksen sekä opiskeluhoollon edustajien kanssa tiedonsiirrossa. Tiedonsiirron avulla pystytään kohdentamaan tukitoimia opiskelijan tueksi. Tarvittaessa erityisen tuen suunnitelman tekemiseen osallistuu myös opiskeluhoollon edustaja. Suunnitelmassa määritellään myös tarvittaessa säännöllinen tarve opiskeluhoollon tapaamisille.

Opiskelijoiden jatko-opintojen suunnittelu tapahtuu uraohjauksessa koko opintojen ajan. Uraohjauksessa opinto-ohjaaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa, opiskelijan tavoitteen mukaisesti siirtymistä työelämään tai jatko-opintoihin. Jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja ja korkeakouluopintoja sisällytetään tutkintoon opiskelijan tavoitteiden mukaisesti. Jatko-opintojen suunnittelussa tehdään moniammatillista yhteistyö opiskeluhoollon henkilöstön ja opinto-ohjaajan välillä.

6 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

6.1. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 80 §:n ja lukiolain (714/2018) 40 §:n (jota sovelletaan Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksessa) mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Väkivaltaiseen käyttäytymiseen (fyysinen ja henkinen) puututaan, kiusaamiseen ja häirintään puututaan välittömästi Suomen Nuoriso-opiston toimintamallien sekä kurinpitotoimien ja menettelytapojen mukaisesti. Yleiset turvallisuuteen liittyvät ohjeet ovat nähtävillä Suomen Nuoriso-opiston pelastussuunnitelmassa ja sen tiivistelmä löytyy Wilman pysyvistä tiedotteista.

Väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää ehkäistään yhteisöllistä toimintakulttuuria kehittämällä. Opiskelijoiden hyvinvointia edistetään viihtyisillä oppimisympäristöillä, ohjatulla vapaa-ajan toiminnalla, opiskelijoiden osallisuudella sekä vaikuttamismahdollisuuksilla. Asuntolaohjaaja luo omalla läsnäolollaan ja ohjaustyöllään asuntolan iltatoiminnassa turvallisen ympäristön opiskelijoille. Suunnitelmaa tarkastetaan ja päivitetään vuosittain yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä.

Kiusaamisen vastainen toimintamalli

Suomen Nuoriso-opistossa on kiusaamisen suhteen nollatoleranssi. Kiusaamisen vastainen toimintamalli on ensisijainen työväline opiskelijoitten välisen koulukiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Opistossa puututaan kiusaamiseen aina kun se havaitaan tai tulee muutoin henkilökunnan tietoon.

Kiusaamisella tarkoitetaan henkilöön kohdistuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai sosiaalisessa mediassa (some) sosiaalisesta kanssakäymisestä.

Vastuuopettaja tiedottavat opiskelijoille kiusaamisen vastaisesta toimintamallista jokaisen uuden ryhmän aloittaessa opiskelunsa. Toimintamalli esitellään myös ensimmäisen vuoden opiskelijoiden vanhempainillassa. Uusia opiskelijaryhmiä ryhmätetään säännöllisesti ja opiskelijoille järjestetään erilaisia vertaisryhmiä.

Suomen Nuoriso-opiston kiusaamista ehkäisevä toimintamalli on seuraava:

1. Kiusaamiseen on puututtava välittömästi

- Jos kiusaamista havaitaan, tulee tähän puuttua välittömästi. Tämä koskee kaikkia Suomen Nuoriso-opistossa työskenteleviä/opiskelevia henkilöitä.
- Rehtori / vararehtori selvittää kiusaamistilanteen osapuolet ja mitä on tapahtunut

2. Kiusaamistilanteen selvittäminen ja asianosaisten kuuleminen

Kiusaamistilanteet selvitetään aina rehtorin tai vararehtorin ja opiskelijan sekä opiskelijoiden vastuuopettajien paikalla ollessa.

- Rehtori tai vararehtori kuulee kaikkia asianosaisia ja kirjaa asiat kiusaamistapauksen dokumentointi -lomakkeelle ([kiusaamistapahtuman dokumentointi](#))
- Jos asianosaisia on useita, tulee kaikkia kuulla erikseen
- Alle 18-vuotiaiden osalta on kiusaamista koskevaan sovitteluun kutsuttava opiskelijoiden lisäksi heidän huoltajansa. Kutsu tilaisuuteen on lähetettävä kirjallisena Wilma-viestillä.

4. Kiusaamistilanteen sovittelu

Rehtori tai vararehtori kutsuu kuulemisen jälkeen koolle asianosaiset, vastuuopettajan ja kuraattorin sekä tarvittaessa alaikäisten opiskelijoiden huoltajat. Sovittelussa keskitytään etsimään ratkaisu kiusaamisen poistamiseksi. Miten kiusaaja voisi omalta osaltaan vaikuttaa siihen, ettei kiusaaminen enää jatku? Tässä yhteydessä sovitaan myös seuranta-ajasta ja -palaverista sekä opiskeluhuollon tuesta.

5. Seuranta ja seurantapalaveri

Kiusaamistilanteen selvittelyn ja mahdollisten seuraamusmenettelyiden jälkeen tilannetta seurataan tarvittavan ajan. Sekä kiusaajalle että kiusatulle tulee antaa mahdollisuus keskusteluun niin halutessaan opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

6. Seuraamukset kiusaamisesta

Kiusaamistapauksissa ensisijaisena keinona on asian sovittelu. Tarvittaessa sovelletaan kurinpitotoimet ja menettelytavat Suomen Nuoriso-opistossa ohjeita.

8. Keskustelu ryhmän kanssa

Hyvin usein kiusaaminen on ryhmäilmiö, joten kiusaamista käsiteltäessä on suositeltavaa

käyttää ryhmätyömenetelmiä. Tärkeää on saada opiskelijat huomaamaan, että jokainen on omalta osaltaan vastuussa ryhmän hyvinvoinnista ja että jokainen voi siihen myös vaikuttaa. Vastuunopettaja voi pyytää opiskeluhuoltohenkilöstöön kuuluvia avustamaan työskentelyssä.

6.2 Suomen Nuoriso-opiston toimintamalli syrjintä ja häirintätilanteissa

1. Syrjintään ja häirintään on puututtava välittömästi

- Jos syrjintää tai häirintää havaitaan, siihen tulee puuttua välittömästi.
- Keskustele heti asianosaisten kanssa, selvitä tilanteen kulku ja tee vapaamuotoinen kirjaus tapahtumien kulusta.

2. Osapuolten kuuleminen

- Järjestetään osapuolten kuuleminen
- Rehtori tai vararehtori keskustelee molempien osapuolten kanssa ja kirjaa asiat

3. Yhteys huoltajaan ja opiskelijahuoltoon

- Ilmoitetaan asiasta vakavuusasteen mukaan huoltajalle, opiskelijahuoltoon, kuraattorille
- Sovitaan keskustelutilaisuuden ajankohdasta

4. Keskustelutilaisuus

- Keskustelutilaisuuteen kutsutaan tapauksen osapuolet
- Sovitaan asiasta ja seurannasta

5. Seuraamukset

Häirintä ja syrjimistapauksissa sovelletaan kurinpitotoimet ja menettelytavat Suomen Nuoriso-opistossa ohjeita.

6. Opiskeluhuollon tuki

Opiskeluhuolto huolehtii, että sekä kaikki osapuolet saavat tarvitsemansa tuen.

7. Seuranta

Selvittelyn ja mahdollisten seuraamusmenettelyiden jälkeen tilannetta seurataan tarvittavan ajan. Seurantapalaverista sovitaan osapuolten kuulemisen yhteydessä.

Toimintamalleja seurataan ja päivitetään yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kanssa, johon kuuluu oppilaitoksen johtoa, henkilöstöä, opiskeluhuollon edustajat, työelämän edustaja, opiskelijaedustaja ja huoltajien edustaja.

6.3 Kriisisuunnitelma

Suomen Nuoriso-opiston kriisitilanteiden toimintasuunnitelma ([Kriisitilanteiden toimintasuunnitelma](#)) toimii henkilöstön apuna mahdollisissa kriisitilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan yleisiä toimintamalleja kriisitilanteisiin.

7 Opiskeluhoiltoa ohjaavat lait, ohjeet ja suunnitelmat

7.1 Lainsäädäntö ja muut normit

Opiskeluhoiltoon suunnittelua, toteuttamista sekä arviointia ohjaavat seuraavat säädökset:

- Oppilas- ja opiskeluhoiltoilaki 1287/2013
- Oppivelvollisuuslaki 1214/2020
- Terveystuhoiltoilaki 1326/2010
- Sosiaalihoiltoilaki 1301/2014
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Nuorisolaki 1285/2016
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Tupakkalaki (549/2016)
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Lapsen oikeuksien sopimus

Koulutusmuotoiltoilainen lainsäädäntö ja normit

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)
- Lukiolaki (714/2018)
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (637/2017)
- Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta (425/2004)
- Opintotukilaki (65/1994)

7.2 Kansalliset ohjeet

- Opetushallituksen ohjeet
 - Opiskeluhoilto ja hyvinvointi -sivusto
 - Psykososiaalinen tuki äkillisissä kriiseissä
 - Opetustoimen turvallisuusopas
- Sosiaali- ja terveysministeriön soveltamisohje – Kuntainfo 13a/2015

7.3 Suomen Nuoriso-opiston ohjeet ja yhdyspinnat muihin suunnitelmiin

Suomen Nuoriso-opistossa seuraavat suunnitelmat toimivat yhdyspintoina koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan:

- Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon toteuttamissuunnitelma
- Opistovuoden toteuttamissuunnitelma
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma
- Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen toteuttamissuunnitelma
- Kahden tutkinnon opintojen toteuttamissuunnitelma
- Erityisen tuen toteuttamissuunnitelma
- Ohjaussuunnitelma
- Kurinpitotoimen ja menettelytavat Suomen Nuoriso-opistossa
- Kriisitilanteiden toimintasuunnitelma
- Pelastussuunnitelma

Liitteet

Liite 1. Seuraavat liitteet löytyvät erillisinä dokumentteina opiskeluhoitosuunnitelman liitteistä ([Opiskeluhoitosuunnitelman liitteet](#)).

1. Määräys huumausainetestaukseen / Suomen Nuoriso-opisto
2. Arviointilomake – Opiskelijan mahdollinen akuutti päihtymystila
3. Kiusaamistapahtuman dokumentointi
4. Kysely kiusaamisesta
5. SORA -lain mukaisen opiskelijan tehtävänterveydentila- ja toimintakykyarvion taustatieto
6. Suostumus opiskelijan asian käsittelyyn opiskeluhoollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä
7. Opiskeluhoitokertomus
8. Huolen heräämisen toimintamalli

Liite 2. Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset

Suomen Nuoriso-opisto tiedottaa tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä www.paukkula.fi –sivustolla ja soveltuvuuskoejärjestelyjen yhteydessä.

Kasvatus ja ohjausalan perustutkinto on yksi humanistisen ja kasvatusalan tutkinnoista. Kasvatus- ja ohjausalan perustutkintoon opiskelijaksi hakeutuvan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksissa (1032 ja 1033/2011) määritellyissä humanistisen ja kasvatusalan tutkinnoissa tarkoitettuihin opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne.

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla:

- jos opiskelija ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen (psykykinen tai fyysinen sairaus tai vamma, joka estää käytännön tehtävät tai työssäoppimiseen osallistumisen)
- muu sairaus tai vamma, joka vaarantaa opiskelijan oman tai muiden käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen osallistuvien tai niissä työskentelevien terveyden tai turvallisuuden
- päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus.

Koulutuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada opiskelijaksi ottamisen edellyttämät välttämättömät tiedot opiskelijaksi pyrkivän opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista toiselta koulutuksen järjestäjältä, ammattikorkeakoululta ja yliopistolta.

SORA-säädökset ja -määräykset tulivat voimaan 1.1.2012 alkaen ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammatillisessa aikuiskoulutuksessa. Koulutuksen tai tutkinnon järjestäjä ja tutkintotoimikunta eivät voi jättää noudattamatta edellä mainittuja säädöksiä ja määräyksiä tai poiketa niistä.

